

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Versijnt maandelijks - Jaargang 81 - No. 10 oktober 1979

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 6,50, elk woord meer 35 cent. Betaling gelijktijdig met het opgeven van de advertentie per bijgevoegde betaalcheque, girokaart, girobetaalkaart of kontant. Bij 11 keer plaatsen 10% korting. Inzendtermijn voor de 10e van de maand voorafgaande aan de maand van plaatsing. De redactie aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor de inhoud.

TE HUUR EN TE KOOP: **korven en kasten**, W. Willegenburg, Benschop, tel. 03477-1883.

TE KOOP: **gebruikte Simplexkasten en gebruikte korven**. Tevens kopen wij alle soorten Ned. bijenhoning. C. van Holland, Dijkstraat 118, Veenendaal, tel. 08385-13795 b.g.g. 08385-10202.

IN- EN VERKOOP van **bijenvolken, kasten en korven, honing en lege kasten en korven**. J. C. Basten, Burg. Bouwenseweg 3, Horssen (Gld.), tel. 08874-1791.

WIJ KOPEN: **Inlandse Bijenhoning, Ruwe - Zulvere Bijenwas, Propolis, Honing- en Waszemerij** **ARKADIA Lochem**. Telefoon 05730-18 27/22 19.

TE KOOP: **2 Bijenvolken in spaarkasten**, G. Naber, Havelte tel.: 05214-1269.

TE KOOP: **3 complete Bijenkasten**, tel. 075-165038.

TE KOOP GEVRAAGD: **alle soorten Honing**, ten Klei, 't Voorhuis 36, Veenendaal tel.: 08385-18215.

TE KOOP: **nieuwe en gebruikte 3-raamshoningslingers nog voor de oude prijs**. H. de Vries, Huize St. Gertrudis, Workum. Tel.: 05151-1252. Bellen van 13.30 - 14.30 uur en van 16.30 - 20.00 uur.

H.H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld

Desgewenst KUNSTRAAT terug.

• U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijtjes. Giro 82 32 76.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

Onze foto is afgestemd op de bijenziekten, die ons alom bedreigen. De inhoud van dit nummer is o.a. gewijd aan ziekte-bestrijding en preventie.

202 De Bijenteelt

TE KOOP GEVRAAGD: **partijen Nederlandse honing**, o.a. koolzaad-, zomer- en heidehoning. Wij bieden hoge prijzen. **HET BIJENHUIS te WAGENINGEN**, tel. 08370-12863.

Bijenstand Fa. H. T. van Dam & Zn., Jubega (Fr.), tel. 05165-13 82 kan U alles leveren voor de Moderne Bijenteelt.

Kunstraat, Bijenwoningen en Onderdelen uit eigen werkplaatsen.

Door eigen steeds grotere importen van diverse gereedschappen steeds bij ons de laagste prijzen.

Tevens voor wederverkoop diverse kleuren meubelwas en honing van de fijnste kwaliteiten.

Vraagt onze prijscourant van materialen en/of meubelwas en honing even aan. Wij zenden U die gaarne gratis toe.

Wij komen weer op de te houden Bijenmarkten.

BIJENSTAND „DE BIJENKORF“ sinds 1897. Ruime sortering **IMKERSARTIKELN** en **SPECIALITEITEN** waaronder een **KEURKOLLEKTIE-HONINGSLINGERS**.

Ook in **HONING** zijn wij ruim gesorteerd n.l. **ACACIAHONING** f 5,75 p. kg, **ZOMERHONING** f 5,15 p. kg, **HEIDEHONING** f 12,— p. kg, **BOEKWEITHONING** f 4,85 p. kg, **ROTANVLECHTBAND** vanaf f 8,— per bos enz. enz.

Ons magazijn is open van 's morgens 8 tot 's avonds 9 uur van **MAANDAG TOT EN MET ZATERDAG (DONDERDAG GESLOTEN)**. **HOEVELAKENSEWEG 144 3784 WK TERSCHUUR (BIJ AMERSFOORT)**. Tel. 03426-1978 Postrekening nr. 2622.

INHOUD VAN DIT NUMMER

pag.

In memoriam: H. G. Maagendans	203
Bijenziekten bedreigen ons	204
Oogst en Dracht, J. A. Zoet	206
Nieuws van het Bijenhuis	206
Officiële mededelingen	206
Mijtziekte in het Noorden	207
Geslaagde 48e Nat. Imkersdag in Goes	208
Imkersagenda	210
Vervoersbeschikking	210
De lezer schrijft	211
Gesprokkeld uit de Bijenliteratuur	214
Wij spraken met . . . J. van 't Hek	216
Boekbespreking	217
Vrienden van Ambrosiushoeve	217
Onderwijs-Voorlichting en Demonstratie	218
Afdelingsnieuws	218
Laatste Nieuws	219

IN MEMORIAM

ONZE REDACTEUR EN HOOFDBESTUURSLID H. G. MAAGENDANS

Geheel onverwacht is onze geliefde redacteur en zeer gewaardeerd Hoofdbestuurslid de heer H. Maagendans na een kortstondige ziekte op 18 september j.l. in de leeftijd van 72 jaar van ons heengegaan.

Nog op 11 september had hij de drukproef van het septembernummer gecorrigeerd, zonder te bevroeden, dat hij de volgende dag reeds in het ziekenhuis zou worden opgenomen. Een hartattack heeft hem gevelde.

Zoals hij vele tientallen jaren voor de Vereniging en de bijenteelt had gezwoegd, zo werkte hij tot het bittere einde; zijn bijen had hij al ingevoerd, hij stierf a.h.w. in het harnas.

De heer Maagendans was een bioloog van het oude stempel, die zich na zijn politie-carrière geheel wijdde aan het werk van de Vereniging, waar hij ruim 20 jaar de redactie voerde van het Groentje, welke taak hij met grote inzet en veel enthousiasme vervulde. De hoeveelheid copy, die hij in de loop der jaren creëerde en verlichtte met zelf gemaakte foto's zouden een boek kunnen vullen. Van vele bekende rubrieken was hij de geestelijke vader, zoals van

„Willem wordt wakker“, de beginnersrubriek, maandoverzichten en andere.

Evenals zijn voorganger Groenveld was hij een groots en bekwaam redacteur; zijn taal- en stijlgevoel, gepaard gaande met een grote hoeveelheid praktische en theoretische kennis van de imkerij bestempelden hem tot een voor deze functie uitgelezen persoon.

Behalve het redacteurschap vervulde hij nog een groot aantal functies in de Vereniging, het geheel was nagenoeg een dagtaak en dat alles belangeloos voor de goede zaak.

Het begon allemaal als groepsvertegenwoordiger van een gebied dat hem lief was, nl. de Veluwe met zijn heidevelden.

Als Hoofdbestuurslid was hij de nestor in het gezelschap. Hij was vice-voorzitter, had zitting in het Dagelijks Bestuur en was lid van de juridische commissie. Voorts had hij zitting in de afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap, in de Stichting Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij en in de Stichting Proefbijenstand Ambrosius-hoeve.

Het merendeel van de tot dusver gehouden imkersdagen woonde hij bij, welke hij in het maandblad weergaf in zijn prettige verteltrant, opgeluisterd met eigen foto's.

Voor onze Vereniging mogen we zeggen dat een onvervangbare vriend en medewerker is heengegaan; altijd was hij de rust zelve en in verhitte discussies was hij vaak de patriarchale figuur, de de aanzet gaf tot een juiste oplossing. In alle vergaderingen van het Dagelijks- en Hoofdbestuur was hij met zijn jarenlange ervaring en grote kennis van zaken onder moeilijke omstandigheden steeds weer degene, die uitkomst wist te brengen.

Namens al degenen, die binnen het Verenigingsgebeuren regelmatig contact met hem mochten hebben spreken wij de wens uit, dat hij na een welbesteed leven moge rusten in vrede; zijn echtgenote en kinderen wensen wij sterkte toe om dit verlies te mogen aanvaarden.

J. J. Speelziek, Alg. voorzitter.

BIJENZIEKTEN BEDREIGEN ONS

AAN ONZE LEDEN, AFDELINGSBESTUREN EN GROEPSVERTEGENWOORDIGERS

Nieuwe gevaren bedreigen onze bijen!

De regionale en landelijke dagbladers hebben de laatste tijd in ruime mate aandacht geschonken aan nieuwe gevaren, die onze bijen bedreigen; hierbij werd bedoeld op de gevreesde Varroa, terwijl de „gewone” mijtziekte evenmin uit het oog verloren mag worden. Ook het Amerikaans vuilbroed steekt vlak over de grens zijn kop weer op.

Onze Oosterburen zitten wat deze ziekten betreft reeds in de grootste zorgen.

Terecht heeft de Algemene Vergadering van 31 maart dit jaar er op aangedrongen om op korte termijn binnen de Vereniging een ziektebestrijdingsorganisatie in het leven te roepen.

Wat doet onze Rijksbijenteeltconsulent?

Hoewel onze RBC in eerste instantie verantwoordelijk is voor de ziektebestrijding is het duidelijk dat het Consulentenschap in geval van een epidemie, gezien de huidige personeelsbezetting, niet in staat zal zijn op afdoende wijze in te grijpen.

In navolging van andere landen zijn wij, als Vereniging, dan ook verplicht de handen in een te slaan om gezamenlijk de nodige bijstand te leveren.

Steun van de overheid ? !

Ten einde de benodigde steun van de overheid te verkrijgen worden besprekingen gevoerd in de afdeling bijenteelt van het Landbouwschap; tevens vindt voortdurend overleg plaats met de RBC.

Wat doen we zelf?

Er zal een „Ziektebestrijdingscommissie worden gevormd, waarbij het de bedoeling is enkele deskundigen vanuit de Vereniging aan te trekken met de RBC als adviseur.

Het belangrijkste werk zal echter verricht moeten worden aan de basis van de Vereniging, t.w. in de groepen en de afdelingen. In dat verband werd besloten per groep van 3 à 400 imkers, d.w.z. per 2 à 3.000 bijenvolken, een ziektebestrijdingsteam (ZBT) in het leven te roepen; aldus komen we op een twintigtal teams.

Hoe zo'n team er uit ziet, alsmede zijn doel, taak en werkwijze etc., kunt u in het aansluitend artikel lezen.

Hierbij werd de volgende opzet gekozen:

Friesland	1 team
Groningen	1 team
Drente	2 teams
Overijssel Oost	1 team
Overijssel West	1 team
Graafschap/Lijmers	1 team
Veluwe	3 teams
Betuwe	1 team
Utrecht	2 teams
Noord-Holland	2 teams
Zuid-Holland	1 team
Zeeland	1 team
Noord-Brabant	1 team
Limburg	1 team

DRINGEND VERZOEK AAN AL ONZE IMKERS

Aan de leden

Bent u bereid en in staat om in zo'n ZBT (zie volgend artikel) mee te werken; zo ja stelt u zich dan in verbinding met uw afdelingssecretaris.

Aan de Afdelingsbesturen

Ga aan de hand van uw ledenbestand na of er imkers zijn, die voor dit werk in aanmerking komen; tracht aldus via een wisselwerking gegadigden te verkrijgen.

Let wel, er zijn per groep „slechts” 1 à 2 teams nodig; uw groepsvertegenwoordiger treedt hierbij op als coördinator.

Vergeet niet in contact te treden met de in uw gebied werkende leraar bijenteelt, die veelal aan de hand van zijn cursuservaringen weet welke leden op het gevraagde terrein thuis zijn. Streef er naar een leraar bijenteelt als voorzitter van zo'n team te verkrijgen, een ideaal uitgangspunt.

De groepsvertegenwoordiger beschikt over de desbetreffende aanmeldingsformulieren, die bestemd zijn voor de Ziektebestrijdingscommissie van de Vereniging; vraag deze formulieren tijdig aan.

Mochten er teveel gegadigden/teams zijn, dan zal een keuze moeten worden gemaakt, waarbij zeer gaarne een reserve achter de hand zal moeten worden gehouden. Het is overigens niet onmogelijk voor enkele groepen het aantal teams wegens dislocatie uit te breiden.

Aan de Groepsvertegenwoordigers (HB leden)

Doordat u over „inside information” beschikt en u uw groep beter kent dan wie dan ook, kunt u het één en ander waar nodig stimuleren. De afdelingen stellen gegadigden/teams voor, u combineert en coördineert waar nodig en legt het geheel als een voorstel voor aan de „Ziektebestrijdingscommissie” van de Vereniging (Bijenhuis Wageningen), waar de teams definitief zullen worden vastgesteld.

Het is wenselijk dat deze commissie zo snel mogelijk beschikt over de gevraagde personalia, ten einde als vervolg hierop in de Landbouwhogeschool te Wageningen een landelijke instructiedag te kunnen organiseren, welke inmiddels is vastgesteld op zaterdag 9 februari 1980.

Groepsvertegenwoordigers (en afdelings-secretarissen)

Het Bijenhuis zou de gevraagde gegevens gaarne uiterlijk 15 december a.s. van u hebben ontvangen; het is nl. de bedoeling dat het gehele systeem bij de aanvang van het nieuwe seizoen operationeel is, m.a.w. per 1 maart 1980.

MIJTZIEKTE-EXPLOSI IN NOORD-NEDERLAND

Enkele tientallen volken werden reeds afgemaakt.

Wat leert ons het begin van deze trieste ontdekking?

- Vermoedelijke oorzaak een **zwerm van onbekende herkomst**.
- Gezien de ernst van één der aangetaste volken mag worden aangenomen dat **deze ziekte reeds 1 à 2 jaren op de betrokken bijenstand aanwezig was**.
- Enkele volken in de omgeving gingen reeds eerder op raadselachtige wijze dood, **zonder dat men een onderzoek instelde**.

ZEND IN GEVAL VAN TWIJFEL
ONMIDDELLIJK EEN MONSTER
VAN 50 DODE BIJEN AAN DE R.B.C.
HILVARENBEEK.

NALATEN KAN TEN KOSTE GAAN
VAN AL UW BIJEN EN DIE IN UW
GEHELE OMGEVING.

BESEF UW VERANTWOORDELIJK-
HEID!

HET ZIEKTEBESTRIJDINSTEAM

1. Doel

Het ziektebestrijdingsteam (ZBT) vormt de basis van de ziektebestrijding binnen de Vereniging en heeft ten doel medewerking te verlenen aan een snelle onderkenning van besmettelijke bijenziekten en de onmiddellijke melding hiervan aan de RBC.

Dit betreft:

- a. de mijtziekte (*Acarapis woodi* en **Varroa**)
- b. het vuilbroed (Europees en Amerikaans)
- c. *Nosema* (voor deze ziekte bestaat geen meldingsplicht; ze wordt volledigheidshalve met de laagste prioriteit in dit systeem opgenomen).

2. Organisatie

De teams vormen een deel van de Vereniging en functioneren onder leiding van de „Ziektebestrijdingscommissie” (in oprichting). De Groepsvertegenwoordiger treedt op als coördinator.

3. Relatie met RBC

De teams hebben in de technische lijn rechtstreeks binding met de RBC, waarmee zij contact onderhouden omtrent geconstateerde ziektegevallen.

De RBC verschaft de teams schriftelijke instructies t.a.v. het demonstreren en het onderzoek per ziektesoort; aanvullende instructies zullen eveneens worden verstrekt.

4. Taak van het ZBT

- a. Verzorgt de voorlichting en instructie in eigen groep/regio;
- b. stelt in voorkomende gevallen een voorlopig onderzoek in;
- c. onderzoekt voor zo ver van toepassing de monsters, registreert deze en licht betrokken imker in omtrent de uitslag;
- d. verdachte gevallen worden onmiddellijk telefonisch aan de RBC doorgegeven; hiervan wordt eveneens aantekening gehouden. Na ontvangst van de uitslag wordt de betrokken imker ingelicht.

5. Samenstelling ZBT

- a. Per groep worden 1 tot 3 teams opgericht (zie voorgaand artikel).
- b. Indeling: - voorzitter (zo mogelijk leraar bijeneelt)
 - minimaal 2, maximaal 4 leden (De vz geeft aan wie de functies vervullen van vice-vz, secr. en penningm.)

6. Kwaliteit ZBT

De leden dienen zo veel mogelijk ervaring te hebben in het verrichten van microscopisch onderzoek, alsmede in de wijze van bemonstering. Het bemonsteren en de wijze van onderzoek zal op zaterdag 9 februari 1980 in de LH te Wageningen worden gedemonstreerd.

7. Materiaal

Minimaal één microscoop met bijbehorende middelen per team, een en ander te regelen d.m.v. improvisatie.

8. Registratie

Er dient een zodanige registratie te worden opgezet en bijgehouden dat jaarlijks gegevens kunnen worden geproduceerd ten dienste van een landelijk overzicht.

9. Kostenaspecten

Omtrent onkostenvergoeding voor monsternamen e.d. volgen nadere richtlijnen.

Oogst en Dracht

Welke invloed de afgelopen winter op onze vollen heeft gehad is nu nog niet te overzien. Wel zullen er grote verschillen optreden tussen het noorden en zuiden van het land, omdat de vorstgrens vaak over ons land lag met grote temperatuurtegenstellingen.

Op 13 februari deed zich een dergelijke situatie voor met zuid van de lijn Zandvoort, Zuidelijke Flevopolder, Arnhem lenteweer met een waterig zonnetje en temperaturen rond 9 graden, zodat imkers in genoemd gebied de vreugde van de reinigingsvlucht beleefden. Noord van deze lijn bleef de temperatuur om het vriespunt schommelen en in de avond ging de toen vallende regen vanuit het noorden over in sneeuw en beleefde vooral noord Nederland de zwaarste sneeuwstorm sinds tijden. (een duidelijk voorbeeld van de spreekwoordelijke stilte voor de storm).

De eerste dekade (10 dagen) van maart heeft ons nog geen lenteweer gebracht; slechts op een enkele dag was er enige bijenvlucht. Sneeuwklodjes staan in bloei en een enkele krokus kleurt geel. Vol spanning wachten we op betere tijden.

J. A. Zoet.

NIEUWS VAN HET BIJENHUIS

Als u dit leest is de zomer alweer voorbij. De vakantiemaanden en maanden van uitstapjes zijn voor de meesten van ons weer herinnering. In dit verband wil ik melding maken van het bestuurscontact dat plaatsvond in juni op Schiermonnikoog.

Bestuursleden van onze Vereniging, van de NCB en van de ABTB bezichtigden het bevruchtungsstation op Schiermonnikoog.

Een deskundige rondleiding werd verzorgd door dhr. Geskes.

Ieder was vol lof over de prachtige spaarkasten (geleverd door het Bijenhuis) die bekostigd werden uit de EEG subsidie 1976. Het ziet er dan ook aardig uit zo'n rij bruin gelakte kasten (Tencorex) met gekleurde vliegplanken.

Tijdens dit weekend zijn de onderlinge vriendschapsbanden verstevigd.

Ook een uitstapje dat vermeldt dient te worden is het reisje dat afdeling Soest e.o. maakte naar het Institut für Pflanzenschutz, Saatgutuntersuchung und Bienenkunde in de Landwirtschaftskammer in Westfalen (BRD).

T.R.

OFFICIELE MEDEDELINGEN

WAARNEMEND REDAKTRICE VAN ONS GROENTJE

In verband met het overlijden van de heer H. G. Maagendans heeft het Dagelijks Bestuur tot waarnemend redactrice van ons Groentje benoemd de secretaresse Mevr. T. E. A. Rive-v. Bönninghausen. Samen met de andere leden der redactiecommissie zal zij er voor zorgdragen, dat het Groentje rond de 10e van elke maand bij de leden zal zijn.

Kopy, mededelingen en advertenties dienen uiterlijk voor de 10e van de maand voorafgaande aan de maand van verschijning op het Bijenhuis te Wageningen aanwezig te zijn. Kopy voor het december-nummer dient dus uiterlijk 10 november binnen te zijn.

Deze regeling geldt ook voor de Speurbijtjes met dien verstande, dat hierbij gelijktijdig de betaling wordt bijgevoegd door middel van een betaalcheque, een girokaart of girobetaalkaart, ofwel kontant voldaan op het Bijenhuis zelf. Zolang de kosten niet voldaan zijn, zal het Speurbijtje niet geplaatst worden.

Ook voor goede duidelijke zwart-wit foto's houdt de redactie zich aanbevolen.

MIJTZIEKTE IN HET NOORDEN

Na het bericht in de Staatscourant, dat in de gemeente Hoogezand-Sappemeer in de provincie Groningen door de minister van Landbouw en Visserij een vervoersverbod van bijen is ingesteld, zijn mij tal van geruchten ter ore gekomen, die, zoals gewoonlijk met geruchten, gedeeltelijk overdreven zijn.

Vandaar het volgende:

Op een heideveld 8 km ten Noordwesten van Assen werd midden augustus mijtziekte geconstateerd in bijenvolken afkomstig uit Hoogezand-Sappemeer en Slochteren. De besmette volken (ruim 40) werden door medewerkers van het Rijksbijenteeltconsulentschap vernietigd. Ingevolge hetgeen is bepaald in de Bijenwet, worden bij de mijtziekte de bevolkte ramen vergoed van de volken, die afgemaakt worden. Als maatstaf voor deze vergoeding geldt de dagwaarde van de volken.

In de ruime omgeving van Hoogezand-Sappemeer worden momenteel monsters van volken genomen. Men weet nl. nog niet hoe de besmetting is ontstaan en vanwaar die gekomen is. Sommige geruchten spreken van de Varroa-mijt, waarover de laatste tijd nogal wat publicaties zijn geweest. Dit is echter niet waar. Het is de Acarapis woodii of trachee-mijt, die leeft in de ademhalingsbuizen van het borststuk van de bij. De mijt zuigt daar bloed af, zodat de bij verzwakt. Langzamerhand raken de ademhalingsbuizen verstopt door meerdere mijten, do de mijten en uitscheidingsprodukten. De bij gaat hierdoor onherroepelijk ten gronde.

Imkers die bij één of meer van hun volken veel lome bijen, krabbelaars en dode bijen aantreffen, dienen hiervan een monster van tenminste 50 bijen op te sturen aan het bijenteeltconsulentschap Tilburgseweg 32 NG Hilvarenbeek. Het **hoeft** dan nog geen mijtziekte te zijn, want bij meerdere bijenziekten vertonen zich dezelfde verschijnselen.

Honing van vernietigde bijen is niet meer geschikt voor consumptie, omdat die met het vernietigingsmiddel doortrokken kan zijn.

Hierdoor is ook waarschijnlijk het gerucht ontstaan dat de honing van mijtzieke volken niet voor consumptie geschikt zou zijn. Dit is onjuist. De mijt leeft alleen in de ademhalingsbuizen en heeft niets met de honing te maken.

Wat moet iedere imker nu doen?

1. Nog meer letten op het gedrag van zijn bijen dan anders.
2. Bij vorengenoemde verschijnselen en abnormale sterfte, monsters opsturen.
3. Bij reizen naar koolzaad, heide, enz. niet alles op één rij zetten en de volken niet dicht bij die van andere imkers zetten. Misschien zelfs beter niet te reizen.
4. Voorzichtig zijn met het kopen van bijen.
5. Evenzo met het vangen van zwermen.
6. Bij reizen op iedere kast naam en adres zetten. (Op de zeeaser in de Lauwerszeepolder zag ik weer vele, waarbij dat niet het geval was.)

Men zij dus gewaarschuwd!

R. H. Geskes

Verkoopadressen

Depot afd. Assen

J. H. Lubbers, Bosstraat 66, 9401 PV Assen, tel. 05920-17162.

Depôt H. Troost:

Rollecaterweg 13, Nieuwleusen tel. 05296-1580.

Depôt G. J. L. ten Cate:

Verzetstraat 60, Vriezenveen, tel. 05499-3040.

Depôt Enschede:

H. H. Schutte, Sportlaan 22, Enschede tel. 053-318165, afhalen; Vrijdags van 18.00 uur t/m 19.00 uur.

Depôt Reggedal:

H. J. Haanen, de Hogenkamp 2, Goor, tel. 05470-5576.

Depôt afd. Gorsel e.o.:

G. J. Lensink, Deventerweg 7, Gorsel, tel. 05759-1283.

Depôt Achterhoek:

B. Meijerman, Dwarsdijk 6, Halle, tel. 05736-479.

Depôt afd. Epe:

Coöp. Novaco (Welkoop) Paasvuurweg 7, Epe, tel. 05780-12317.

Depôt West Betuwe:

J. M. W. v. Aalst, Walgtsestr. 31 Varik, tel. 03445-1369. Open Zat. 14.00 t/m 16.00 u. en na tel. afspraak.

Depôt afd. Bunnik-Houten:

B. Th. Barten, Koningslaan 23 Bunnik, tel. 03405-1742.

Depôt Nunspeet

Th. G. Veenstra, Schaepmanlaan 47, Nunspeet, tel. 03412-4037.

Depôt Oirschot:

A. Pel, 't Kasteeltje 3, Oirschot, tel. 04937-2096.

Depôt Boerenbond-Neerbosch-Hees:

St. Agnetenweg 63, Nijmegen, tel. 080-777793.

Depôt Noord-Holland:

H. S. Homburg, Velsersduinweg 165, IJmuiden dagelijks van 13.00 - 16.00 en na tel. afspraak. Donderdags gesloten. Tel. 02550-21530.

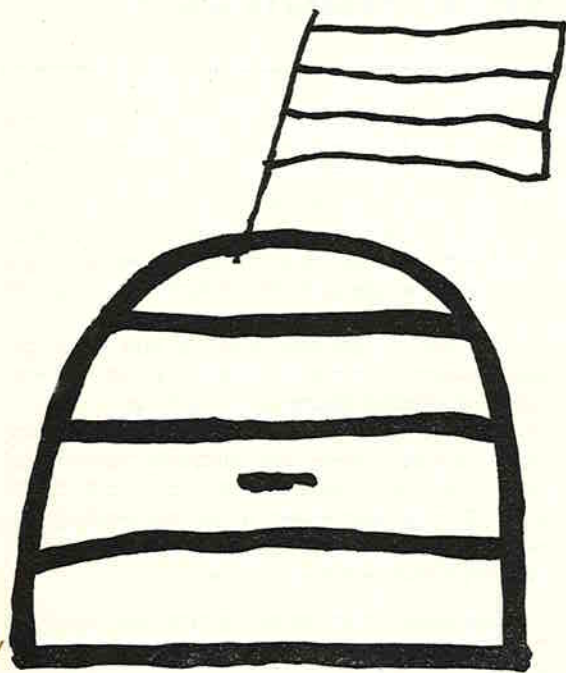
Depôt "Prommelsluis" afd. Schouwen-Duiveland:

C. L. v. d. Wekken, Provincialeweg 5, 4321 SM Kerkwerf, tel. 01110-4821.

Depôt Noord & Zuid Beveland:

C. Smits, Steenweg 23, Schoren, tel. 01102-1427.

GESLAAGDE 48e NAT. IMKERSDAG IN GOES

Na een hartelijk welkom door Bas Vroonland, voorz. van afdeling Noord- en Zuid-Beveland, waarbij de problemen van een afdeling, die een imkersdag organiseert even worden aangehaald, opent de algemeen Voorzitter dhr. Speelziek de 48e Nationale Imkersdag.

Allereerst feliciteert de voorz. de afdeling met haar 75-jarig bestaan. Bij de oprichting in 1904 telde de afdeling 12 leden, er waren ups en downs, maar nu zijn er meer dan 100 leden, ook dit is een felicitatie waard.

Vervolgens heet de voorz. speciaal welkom Dr. Jacobs uit België, onze erevoorzitter dhr. van Rappard en zijn echtgenote, Ir. Mommers, Ir.

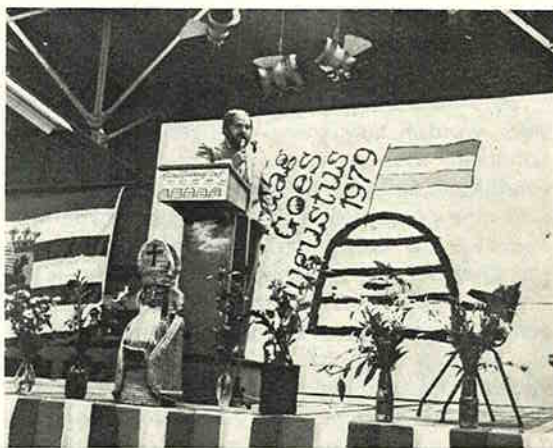
Bas Vroonland, voorzitter van afdeling Noord- en Zuid-Beveland, met onze algemeen voorzitter.

Pettinga, dhr. Roelen (N.C.B.), dhh. Hensels en van Willigen en wethouder Roos van de gemeente Goes.

Ondanks de feestelijke stemming op deze dag, pakken donkere wolken zich samen, zegt de voorz. doelend op de Varroa, die vanuit het Oosten naar ons land oprukt.

Met afd. Bijenteelt van het Landbouwschap, de Rijksbijenteeltconsulent, de Fruittelersorganisatie, de augurken- en zaadtelers worden reeds plannen gemaakt om de Varroa onder controle te krijgen zodra deze ziekte ons land zal bereiken. Uitgewerkte plannen daartoe zullen in het Groentje van oktober worden opgenomen.

Vervolgens begroet wethouder Roos de aanwezigen namens de gemeente Goes. De gemeente ziet in de imkerij een waardevolle economische activiteit en een nuttige vrijetijdsbesteding. De gemeente is trots op de afdeling die reeds 75 jaar bestaat en zij zal indien nodig de afdeling steeds steunen, aldus wethouder Roos.

De heer Jacobs uit België tijdens zijn voordracht op het feestelijk versierde podium.

Dr. F. Jacobs, die in het laboratorium van de Rijksuniversiteit te Gent onderzoek verricht naar de verhouding tussen de honingbij en de Nosema, houdt vervolgens in gezellig Vlaams een boeiende voordracht.

De Nosema kunnen we zien als een ziekte voortkomend uit een gebrek aan eiwitten. In mei, juni en juli is er in de volken een Nosemapiek te bespeuren. Dhr. Jacobs vindt, dat wij moeten waken voor een te sterke concentratie van bijen op één plaats, daar dit leidt tot een tekort aan stuifmeel, waardoor de Nosema in de hand wordt gewerkt. Op de dagen, dat het broed tot ontwikkeling komt is de aanwezigheid van stuifmeel in het volk van het grootste belang.

In Vlaanderen, vertelt dhr. Jacobs, zijn er $\pm$ 5.000 imkers, verenigd in de Vlaamse Imkersbond.

Deze bond heeft verschillende commissies o.a.:

- Commissie over de bijenweide,
- Commissie over juridische aspecten,
- Commissie over bijenziekten,
- Commissie over het onderwijs,
- Een Selectiewerkgroep, wier taak het is na te gaan welk ras het meest geschikt is voor Vlaanderen.
- Studiekringen, waarvoor uit de EEG subsidie (1976) microscopen en K.I.-apparatuur is aangeschaft.

Evenals in Nederland voelt men ook in Vlaanderen de dreiging van de Varroa; de studiekringen houden zich met dit probleem reeds intensief bezig.

In Vlaanderen steekt de laatste jaren het „kalkbroed” (verschimmelen van larven in de raat) de kop op. Ook de bijenwolf vormt een reële bedreiging voor de volken. Dhr. Simon Thomas Uit Rotterdam ving het vorig jaar 14.000 exemplaren.

Omdat de problemen in Vlaanderen en Nederland min of meer van dezelfde aard zijn, moeten wij gezamenlijk proberen ze te bestrijden, vindt dhr Jacobs.

Van de hierna geboden gelegenheid tot het stellen van vragen wordt druk gebruik gemaakt. Enkele van de vragen en de antwoorden van dhr Jacobs volgen hieronder:

Vr. Hoe kan men kalkbroed bestrijden?

Antw. Door de kast te desinfecteren, oude raten met kalkbroed te verwijderen en nieuwe in te zetten. Toch is dit niet volstrekt afdoende, omdat ook zwermen het kalkbroed meevoeren. Het invoeren van een andere koningin is dikwijls de beste oplossing.

Vr. Is fumidil B. goed tegen de Nosema?

Antw. Het is goed en effectief, het dient echter alleen gebruikt te worden als de ziekte is vastgesteld. Als men het preventief gaat gebruiken dan bestaat het gevaar, dat verzwakte volken kunstmatig in leven worden gehouden.

Vr. Wat is het resultaat van voederen met stuifmeelsurrogaten?

Antw. Het heeft geen zin oude bijen te verplichten stuifmeel op te nemen; we kunnen ze er zelfs mee vergiften. Wintervoeding mag nooit vermengd worden met stuifmeelsurrogaten. De beste methode om volken, die het nodig hebben, stuifmeel te geven is, sojameel op een droge beschutte plaats op kleine afstand van de kasten neer te zetten. De bijen kunnen dan naar behoefte het meel halen. Het sojameel dient i.v.m. schimmelvorming dagelijks verversd te worden. Beter dan sojameel echter is het stuifmeel te geven, dat met een

eigen stuifmeelval is geoogst ofwel stuifmeelraten.

De interessante discussie wordt tenslotte door dhr Jacobs besloten met de volgende raad aan de aanwezigen: „Imkers, plant vooral voorjaars- en najaarsbloemekens overal en zo veel mogelijk.”

Ieder liet zich de lunch goed smaken.

Tijdens de lunchpauze heeft ieder tijd de gekeurde honing, honinggebak, wasbodems en de beide werkstukken experimentele vormgeving te bekijken. Diverse kramen zijn opgesteld, ook ons Bijenhuis is er met een grote sortering imkersmateriaal. Vrouwen in Zeeuwse klederdracht laten zien hoe de beroemde boterbabbelaars worden gemaakt.

Om half twee begeeft ieder zich naar buiten waar de oude stoomtrein met vele wagons gereed staat. Het is een reuzen-stap voor je in de wagon bent (onze ouders waren misschien leniger!); daarna klinkt het signaal en de trein zet zich in beweging. Op deze stralende dag is het een genoegen zo per trein door het Zeeuwse land - „De zak van Zuid-Beveland” zoals in het programmaboekje staat - gevoerd te worden. Het panorama is wijds en uitgestrekt; we komen langs boomgaarden, akkers en graanvelden en we zien veel wilde drachtplanten. Onderweg wordt tweemaal gestopt t.b.v. de locomotief, die van nieuwe kolen moet worden voorzien. Bij het eerste opentocht worden de reizigers verrast met een zak zeeuws fruit. Bij de volgende stop speelt het fanfarecorps „Con Amore” uit Hoedekenskerke enige opgewekte marsen.

Terug in Goes wacht ons nog een heerlijke verse mosselmaaltijd. Tijdens de maaltijd worden de prijswinnaars van de honingkering bekend gemaakt. Onze erevoorzitter kan voor de vijfde achtereenvolgende maal de door hem ingestelde Ridder van Rappard-wisselprijs (een spaarkast op $\frac{1}{4}$ van ware grootte) aan de heer B. v.d. Laan uit Emmeloord uitreiken.

De Heer A. v.d. Linden uit Westbroek won de Wisselprijs van het Ministerie van Landbouw met zijn goed verzorgde inzending in verschillende klassen.

Overige prijswinnaars bij de Nationale Honingkeuring waren: Dhr Poorthuis, Losser; dhr A. C. Munter; dhr M. C. Louws, Middelburg; dhr W. D. Vink, Kloetinge; dhr Exterkate, Goor; dhr F. v. Vught, Bostel; dhr M. Kist, Zeist; dhr B. Vroonland, Middelburg; Mevr. G. Streefkerk, Ameide; Dhr en Mevr. T. Langerak, Woerden.

De heer v. d. Laan, onbetwistbaar prijswinnaar van de laatste jaren.

Moe en welgedaan gingen we na deze geslaagde „zuidelijke gezellige” imkersdag, zoals ik veel imkers hoorde zeggen, weer naar huis. Bestuur en leden van afdeling Noord-en Zuid Beveland en niet in het minst het Hoofdbestuurslid, dhr Fluyt verdienen een grote pluim voor alle moeite en inspanning, die zij zich hebben getroost om deze dag voor zo'n 400 imkers tot een feestdag te maken; hartelijk dank!

T. E. A. Rive-von Bönninghausen

IMKERSAGENDA

13 oktober	Imkersdag van de Bijenhoudersbonden van de LLTB, de NCB en de ABTB te Weert, aanvang 10.00 uur.
26 oktober	Lezing door dr F. Jacobs te Ulvenhout Café de Harmonie, georganiseerd door Imkersgilde St. Ambrosius, na afloop Bingo, aanvang 19.30 uur.
27 oktober	2e Onderwijsdag in het Bijenhuis te Wageningen.
3 november	Instructiedag voor Aspirant-honingkeurmeesters Bijenhuis te Wageningen.
17 november	Stichtse Honingkeuring te Soest.
24 november	Symposium over Koninginneteelt en K.I. bij Landbouw Hogeschool te Wageningen.
9 februari	Instructiedag voor de Ziektebestrijdings- en preventie teams, Lab. voor Entomologie te Wageningen.

VERVOERSBESCHIKKING

De Minister van Landbouw en Visserij

Gelet op artikel 2 van de Bijenwet 1947, Stb. H 13;

BESLUIT:

Artikel I

De Vervoersbeschikking bijen 1972 (Stcrt. 246) wordt in diervoege gewijzigd dat in artikel 3 de punt aan het slot van onderdeel 3 wordt vervangen door een punt komma, terwijl aan dat artikel wordt toegevoegd:

- het gedeelte van de provincie Groningen dat als volgt is begrensd: te beginnen in de gemeente Hoogezand-Sappemeer vanaf de Rengersbrug over het Winschoterdiep, vanaf dit punt in zuidelijke richting de Woldweg volgen tot de brug gelegen in de Woldweg over het voedingskanaal van de voormalige aardappelmeelfabriek, op dit punt het voedingskanaal volgen in oostelijke richting tot aan het Kioldiep, op dit punt in noordelijke richting de Sluisweg volgen later overgaande in de Van der Duyn van Maasdamweg tot het punt waar de hoogspanningsleiding laatstgenoemde weg kruist, vanaf dit punt de hoogspanningsleiding volgen in oostelijke richting tot de gemeentegrens met de gemeente Muntendam, deze gemeentegrens volgen in noordelijke richting overgaande in de gemeentegrens met de gemeente Oosterbroek, vanaf dit punt in noordelijke richting deze gemeentegrens volgen overgaande in westelijke richting tot aan de gemeentegrens met de gemeente Slochteren, op dit punt de gemeentegrens met de gemeente Slochteren volgen in westelijke richting tot de weg genaamd Langewijk, deze weg in noordelijke richting volgen tot de Hoofdweg gelegen in de wijk Froombosch, vanaf dit punt de Hoofdweg in westelijke richting volgen tot de Rengerslaan en deze laan in zuidelijke richting volgen tot aan de Rengersbrug, zijnde het punt van uitgang.

Artikel II

Deze beschikking treedt in werking met ingang van de dag volgend op die van haar bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant.

's-Gravenhage, 5 september 1979

De Minister van Landbouw en Visserij,

De lezer schrijft

SCHAPEN EN LAMSOREN

Ken je Texel niet, dan ken je Nederland nog niet, heb ik wel eens horen beweren; wel, wat doe je dan, je pakt de pont in Den Helder en (na een paar uur in de file te hebben gestaan) ga je naar het Gouden Boltje of het Schapeneiland, zoals de „eigenheimers” hun schone eiland wel plegen te noemen.

Op het programma stond uiteraard een bezoek aan het Natuur-Recreatiecentrum of wel het Texels Museum, bekend om zijn zeehonden, vele opgezette zeevogels en historische attributen van het eiland.

Tot mijn niet geringe verbazing troffen we midden in het Museum een glazen bijen-observatiekast, die in stand werd gehouden door imker Piet Smit, werkzaam in het Museum.

Hieruit blijkt dat ook de bijen onverbrekkelijk verbonden zijn met het eiland, geen wonder, want tijdens de dagen die we er doorbrachten ontdekten we wel een paar aardige drachtgebieden. De voorjaarsdracht, die er circa 10 dagen later aanvangt dan in midden-Nederland, bestaat vnl. uit enige wilgen, paardebloemen, fruit en even later de esdoorn en de Zweedse lijsterbes (*Sorbus aucuparia*), waarop zeer goed gevlogen schijnt te worden; voorts bekende, door de bijen geliefde heesters. Bollenteelt wordt er intensief bedreven, waaronder ook nog wel enkele goede drachtplanten schuilgaan.

Zelfs kool- en raapzaad tooien hier jaarlijks op diverse plekken het landschap; evenzo komt er, alhoewel incidenteel nog Siletta en Borage voor. Heide is er in ruime mate, overwegend in het Zuidwesten, in het meer beboste deel van het eiland. De Texelse heidehoning verschilt met die van het vasteland, wellicht is de invloed van de zee hier de oorzaak van.

Voorts biedt de typische duinbegroeiing nog een aantal drachtplanten, zoals de duindoorn, de braam en het wilgeroosje. Het meest interessante voor mij was wel het potje Lamsoorhoning dat ik van genoemde imker mocht ontvangen. Deze honing had niets gemeen met de vele schapen en lammeren van het eiland, doch was een produkt van de vegetatie op de zilte gronden. In enkele gebieden, die bij hoogtij nog wel eens onder water komen te staan, groeit de lamsoor (*Limonium vulgare*) een laag-midden-groot zodevormend plantje met een ronde sten-

gel. Het blad is elliptisch tot breed lancetvormig. Het blauwviolet bloempje is opgebouwd uit een vertakte bloeiwijze met een bloeitijd van juli tot ver in september.

Het bekendste gebied van de lamsoor is de Slufter, enkele honderden ha buitendijks gebied, echter binnen het eiland gelegen; daar is de bodem bedekt met dat weinig voorkomende gewas.

Bij het betreden van de Slufter, tevens een mooi vogelgebied, zag ik onmiddellijk al een grote hoeveelheid paarse bloempjes, waarvan ik aanvankelijk dacht te doen te hebben met de lamsoor, doch het vreemde was dat het met Hemelvaartsdag al bloeide. Bij nader inzien was dat dan ook niet het geval, het bleek Engels gras te zijn (*Armeria maritime*), een familielid van de lamsoor.

De bloei van de lamsoor begint iets eerder dan de heide, zodat het niet mogelijk is beide drachten te benutten; bovendien liggen ze qua locatie zover uiteen, dat het gelijktijdig bevliegen van beide drachten evenmin mogelijk is.

De lamsoorvelden liggen achter een zeer hoge bedijking, zodat je er moeilijk met je bijenkasten kunt komen. Er zijn echter enkele goede „sluipwegen”, doch die zal de Texelse imker niet verraden, hij is zuinig op zijn lamsoortjes.

De lamsoor is een goede drachtplant waarvan de honing naar mijn mening beter smaakt dan die van fruit- en koolzaadhoning; de kleur is echter nagenoeg gelijk.

Dank zij genoemde Piet Smit, een enthousiast imker, tevens redacteur van het oranje bijenblad, een periodiek van de Texelse imkers, kwam ik met zijn lamsoren in aanraking.

Behalve deze redacteur uit de Waal ontmoette ik verder de secretaris/penningmeester van het eiland, Ruud Noltink, die mij uitvoerig over het laatste nieuws van de eiland-imkerij, waaronder zijn Camica's, op de hoogte stelde.

Texel bezit ongeveer een 30-tal imkers met elk circa 7 volken. Het verhaal is weliswaar kort, docht het aardige ervan is, dat je imker moet zijn om dergelijke interessante ontmoetingen en ontdekkingen mee te maken.

Piet en Ruud, bedankt voor de gastvrije ontvangst!
J. v. d. V.

EEN WAARSCHUWING

Als ik mijn bijen naar de hei breng, dit jaar in de buurt van Oldenbroek, maak ik graag een wandeling (tot lering en vermaak) langs de vele daar opgestelde bijenvolkeren.

Zo kwam ik langs een tiental kasten van de afdeling Varsseveld. Een afwijkend gezoem trok mijn aandacht. Dichterbij gekomen zag ik al spoedig wat er aan de hand was. De kasten werden aangevallen door rode bosmieren. Ik heb het gevecht ongeveer drie kwartier gade geslagen. De kasten die op een paar balkjes en latten stonden, hadden voor de vliegopening plaatjes geverfd board (een soort landingsbaan voor bijen), zodat ik het gevecht goed kon waarnemen. De mieren volgden de volgende tactiek. Zij stonden rechtop op de vliegplank met het achterlijf naar voren gebogen om hiermee hun giftig zuur te spuiten. Een klein aantal viel de bijen die naar buiten kwamen aan. Zodra een van hen zich aan een bij had vast geklemd probeerde deze de mier te steken, wat niet lukte, daar een mier veel kleiner is dan een bij. De bij viel op de grond en werd prompt door een aantal mieren besprongen, en terstond in plusminus vier stukken gescheurd: kop, borststuk, en achterlijf in twee stukken, om vervolgens afgevoerd te worden door een lange, 15 cm. brede baan van tienduizenden mieren naar het plusminus 25 m. verder gelegen nest. Het leek op een marcherend leger, zoiets als u zich voorstelt dat de Romeinse legioenen gedaan moeten hebben toen ze door Europa trokken. De baan mieren liep langs verschillende andere bijenkasten, die echter niet aangevallen werden. Waarschijnlijk omdat deze kasten wat hoger stonden en goede vliegplanken hadden en daarvoor moeilijk voor de mieren te bereiken. Daarom deze waarschuwing; plaats uw kasten wat hoger op rekken of pallets met een aan-vliegplank die de grond niet raakt. Gelukkig stond er een telefoonnummer op de kasten zodat ik onze Varsseveldse vrienden kon waarschuwen.

Het is een triest gezicht om vele honderden in stukken gescheurde bijen over de grond te zien voorthobbelen. Dat zal de bedoeling toch wel niet zijn.

H. van Maaren.

DIASERIE OVER PROFESSIONELE BIJENHOUDERIJ IN DE VERENIGDE STATEN EN CANADA

In verband met een uitwisselingsprogramma heb ik een aantal facetten van de bijenhouderij in Canada en de Verenigde Staten op dia's kunnen vastleggen. Over de inhoud van de dia's kan het volgende gezegd worden.

In de dia-serie staan de zeer goede drachtvelden van het Peace River gebied in noordwest

Canada centraal. Overwintering van volken is in dit gebied, gezien de noordelijke ligging, minder rendabel dan jaarlijkse aankoop van zwermen. Daarom worden jaarlijks tienduizenden kunstzwermen uit Californië (Z.W. Verenigde Staten) door imkers uit dit gebied aangekocht, en vindt een massale vergassing van volken in de herfst plaats. De volgende draad loopt door de serie.

- 1) Produktie van bijen en koninginnen voor kunstzwermen in Californië (december tot half april).
- 2) Ontwikkeling van zwerm tot volwaardig volk in Peace River (half april tot juli).
- 3) Drachtvelden, oogst en verwerking van de honing (juli tot september).
- 4) Voorbereidingen voor de winter: a) vergassing van volken (september) b) inwinteren; op experimentele basis werden enige volken naar Zuid-Ontario (Oost-Canada) vervoerd en daar ingewinterd (september tot december).

In de serie wordt naast de werkzaamheden en het materiaal van de imker ook ingegaan op problemen zoals slecht weer.

De serie is samengesteld uit ca 100 dia's en is dan ook avondvullend, voor vertoning moet minimaal twee uur worden gerekend i.v.m. uitgebreide toelichting.

Wanneer er afdelingen of groepen geïnteresseerd zijn in vertoning van deze diaserie kunnen zij zich tot mij wenden.

J. G. Beerlink
Hankenhofweg 14
Schoonebeek (Dr)
tel. 05243 - 16 86

085 - 42 42 32 (week dagen)

**Kaarsentrekkerij -
Imkerij
"De Rit"
Roelen (Betuwe)
tel. 03448-1653**

*Groot- en detailhandel van:
Kunstroos
Bijenwas, Bijenkorven,
Bijenwas kaarsen (getold en gedompeld)
Honing
Honingzeep
Mede (= honingwijn)
Honingcrème, pit, kandelaars enz.*

REUZENBEREKLAUW, EEN GEVAARLIJKE DRACHTPLANT

Elke imker zal pogingen om de bijenweide te verbeteren van harte toejuichen. Als je zoals ik dit jaar in de zomervakantie de weelde aan voortreffelijke drachtplanten in grote delen van Frankrijk hebt kunnen bewonderen, kom je tot het besef dat het hier in ons land maar behelpen is.

Maar imkers hebben vaak niet alleen bijen, maar ook kinderen. En deze categorie zal zeker tot nadenken worden gestemd na het lezen van het volgende voorval.

Vorig jaar zette ik in mijn achtertuin een jong exemplaar van de reuzenbereklaauw. Tot vreugde van al onze gezinsleden groeide de plant dit voorjaar uit tot een schitterende, ongelofelijk veel bijen aantrekkende blikvanger. Maar onze achtertuin is eigenlijk te bescheiden van formaat voor een dergelijke reus, zodat ik mij genoodzaakt zag om op een van de weinige zonnige dagen een paar van de onderste bladeren van de plant af te knippen. De bladeren werden even op het gazon gelegd.

Maar kinderen zien overal speelgoed in. Mijn jongste zoon en dochter speelden in hun zwemkleding op het gras in de zon en pakten de afgesnoelde bladeren op om als parasol te gebruiken en elkaar koelte toe te wuiven. Het leek alleszins een onschuldig spelletje.

De volgende dag waren hun lichaam, armen en benen echter overdekt met rode vlekken. Vervolgens verschenen op deze plekken onvoorstelbaar grote, dikke blazen, gevuld met vocht. Een en ander veroorzaakte veel jeuk en ongemak bij het dragen van kleding.

Na lang nadenken kwamen wij op het idee dat de bereklaauw hieraan schuldig was. De dokter werd geraadpleegd en inderdaad bleek ons vermoeden juist te zijn. De strak gespannen blazen werden afgedekt met verbandgaas om te voorkomen, dat ze stuk zouden gaan. Hierdoor werd een verdere verspreiding voorkomen. Tegen de jeuk werden medicijnen meegegeven. Na enige tijd verdroogden de blazen, maar nu we enige maanden verder zijn, zijn nog steeds grote lidtekens zichtbaar. We zullen moeten afwachten of die ooit zullen verdwijnen.

Onze huisarts vertelde dat het aantal mensen dat hiermee bij de artsen komt steeds groter wordt.

In het boek „Giftige planten in en om het huis” van J. M. de Bruyn en F. Schneider (uitgave Balkema, Rotterdam 1976) wordt geschreven dat het sap van deze plant een ernstige huidontsteking kan veroorzaken. De hiervoor ver-

antwoordelijke stoffen komen vooral in de stengel voor.

Maar ook aanraking van het blad kan genoemde symptomen tot gevolg hebben. Het is zelfs mogelijk dat een shocktoestand het gevolg is. Na aanraking van sap of blad komen er stoffen in de huid (furocumarinen), die bij blootstellen aan het licht een reactie veroorzaken bij mensen die daarvoor overgevoelig zijn. En die mensen zijn er blijkbaar nogal veel.

Daarom zou ik u willen adviseren de reuzebereklaauw alleen daar aan te planten, waar mensen normaal gesproken niet bij kunnen komen.

Zelf heb ik na deze nare ervaring onze reus uit de tuin verwijderd (uiteraard met handschoenen aan).

M. de Jongh
Abdijgaarde 11
Odijk

VARIATIES

- Achter in mien va zienen hof,
Doa stêet ne oole huve.
Ze driett er in, ze miegtt er in;
De koonink stipt zien brood er in.
(Burse, Twente)
- Achter in mien vaders hof,
Daor steet en huusken met verlof.
Ze poept er in, ze pist er in;
De heeren stekt er 't wittebrood in.
(Zelhem, Achterhoek)
- Daor achter mien vaders hof,
Daor steet een tunneken met verlof.
Zee pist der in, zee poept der in,
En de juffrouw stipt der met stoeten in.
(Ruurlo, Achterhoek)

P.S. Voor wie dit dialectraadsel niet begrijpt, de kinderen hebben het over een bijenkorf!

ZUINIGHEID MET VLIJT

De Boskoopse boomkwekers hadden destijds bijzondere meivuren. Bij het maken van hun entwas smolten zij hars en kaarsen. Was de massa gesmolten dan visten zij de kaarsepitten eruit en legden deze op een plankje bovenop een lange paal en staken ze vervolgens in brand. Wanneer er veel pitten waren kon zo'n vuurtje vanzelfsprekend geruime tijd branden.

Chr. Maillie

Gesprokkeld uit de Bijenliteratuur

MAXIMALE OPBRENGST

Om een maximale opbrengst van zijn volken te krijgen zorgt elke imker er voor dat het aantal haalbijen tijdens de dracht zo groot mogelijk is. Hij bereikt dat door met vruchtbare koninginnen te werken. Maar er gebeurt meer met het broed dan een ongestoorde ontwikkeling van ei tot bij of anders gezegd: niet elk eitje ontwikkelt zich tot een volwassen bij.

Het aantal werkbijen in een volk met een vruchtbare koningin kan toch minder zijn dan de totale populatie bijen van een andere koningin die minder eitjes legt maar waarvan de nakomelingen een grotere overlevingskans hebben.

Het niet bereiken van het volwassen stadium van het broed kan zowel afhangen van erfelijke factoren als van ongunstige omstandigheden uit de omgeving zoals slecht of onvoldoende voedsel, koud weer enz. Dat de uiteindelijke hoeveelheid gesloten broed minder is dan de aanvankelijke hoeveelheid open broed werd in 1924 reeds opgemerkt door Merrill. Uit zijn rapporten valt te lezen dat bij ongunstige omstandigheden slechts 50% van het open broed het volwassen stadium bereikte tegen gemiddeld 83% onder gunstige omstandigheden. Ondanks een goed ontwikkeld sociaal gedragspatroon en uitgebreide zorg die de *Apis Mellifera* aan het broed besteedt zien we dus een voortdurend sterftecijfer van het broed. Nadien werden de bevindingen van Merrill door talrijke andere personen bevestigd hetgeen aanleiding heeft gegeven tot een Pools onderzoek naar de oorzaak van het verdwijnen van open broed waarbij men zich vooral bezig heeft gehouden met de vraag of werkbijen in een normaal volk broed eten en zo ja of er met de seizoenen verschillen optreden en of de imker door simpele ingrepen invloed kan uitoefenen op een efficiënte broedontwikkeling.

Wijze van onderzoek

Een vastgesteld aantal werkbij- en darrecellen met open en gesloten broed werden gemerkt. Nadat de raat weer in het volk was teruggehangen werd een vel zwart plastic op de bodemplank gelegd en werd het vlieggaat verscheidene uren achtereen geobserveerd om te zien of open broed of delen van open broed door de bijen uit het volk werden verwijderd. Het raam met gemerkte cellen werd tussen moerroosters gehangen tot alle eitjes waren uitgekomen. Tel-

lingen van de hoeveelheid broed werden uitgevoerd als de eitjes 3 dagen oud waren, de larfjes 1, 3 en 6 dagen oud (tijd van verzegelen) en in het popstadium op de 10de en 21ste dag.

Na elke telling werd het vel plastic nauwkeurig onderzocht. In het tweede deel van het onderzoek werd de balans opgemaakt van het aantal verdwenen mannelijke en vrouwelijke larven per seizoen.

Tijdens de duur van de observaties aan het vlieggaat werd niet geconstateerd dat open broed buiten de kast werd gebracht. Bij controle bleek wel telkenmale dat een deel van het aanvankelijk aanwezige open broed was verdwenen. Op het vel plastic werden wel wasmul, deeltjes van volwassen bijen en klompjes stuifmeel gevonden maar geen open broed of delen van open broed. Hieruit werd de conclusie getrokken dat het verdwenen broed door de bijen was opgegeten.

Er bestond een duidelijke relatie tussen de hoeveelheid verdwenen open broed en de leeftijd; in alle seizoenen werd het jongste broed het meeste gegeten.

De hoeveelheid gegeten broed toont een duidelijk verband met de seizoenen. In het najaar bleek in moergoede volken slechts 67% van de werkster-eitjes en 53% van de darre-eitjes het volwassen stadium te bereiken. In moerloze volken bedroeg dit percentage voor beide 76%. Het lijkt er dus op dat de overlevingskans van het broed in het najaar wordt bevorderd door het volk moerloos te maken (pas op, er wordt alleen gesproken over de overlevingskans van het aanwezige broed; in moerloze volken wordt verder geen broed aangezet zodat deze volken in individuen achteruit gaan).

Het onderzoek heeft aangetoond dat in volkomen normale volken het gehele jaar door midden uit het broednest broed verdwijnt. Bij grondig onderzoek van duizenden cellen open broed bleken soms dode larven aanwezig en veel van deze larven hadden een normale voedselvoorraad. Ook gedeeltelijk opgegeten larven werden gevonden en deze waren **niet dood** toen de maaltijd begon omdat peristaltische en ademhalingsbewegingen nog zichtbaar waren.

Er is maar weinig voor nodig om het proces op gang te brengen waarbij werkbijen larven gaan eten. Reeds het veranderen van de positie van een raam broed kan de aanleiding zijn. Bij de in India voorkomende bij (*Apis cerana indica*) kan

inspectie van een raam darrebroed welke daarna in de kast wordt terug gehangen reeds voldoende aanleiding zijn om een gedeelte of al het broed te consumeren.

Conclusie: Van het verdwijnend broed wordt ten minste een groot deel levend gegeten. Rassen en ook volken van een zelfde ras – hebben een verschillende neiging broed te eten. Bij de genoemde Indische bij waren de oudere larven favoriet (Woyke 1976) terwijl uit het onderzoek van de ons vertrouwde *Apis mellifera* bleek dat larven van 1-3 dagen oud de voorkeur verdienen. De variaties in broedconsumptie met de seizoenen tonen aan dat deze neiging niet alleen erfelijk is bepaald.

Onderdrukken van het kannibalisme schijnt meer af te hangen van de mogelijkheid of de voedsterbijen het werk aan kunnen d.w.z. in staat zijn om het aanwezig broed groot te brengen waarbij het aantal voedsterbijen t.o.v. het broed de doorslag geeft. Voor deze veronderstelling pleit tevens dat de overlevingskans van het broed in moerloze volken groter is.

De grotere overlevingskans van het broed bij een goede stuifmeelvoorraad en bij volken waarin raten met stuifmeel werden gehangen wijst er op dat een tekort aan pollen de neiging tot het consumeren van broed aanzet.

Doul (1974) en Faber (1973) toonden aan dat bijen voornamelijk stuifmeel gebruikten dat zich niet verder van het broed bevond dan 3-4 cm en niet reageerden op stuifmeel dat verder dan 7 cm was verwijderd.

Men zou hieruit kunnen afleiden dat stuifmeel binnen een bepaalde afstand van het broed aanwezig moet zijn. Als er geen stuifmeel dichtbij aanwezig is eten de bijen broed en zijn aldus in staat voedsel voor de larven en de koningin te produceren.

Met het afnemen van de daglengte in de herfst neemt ook de hoeveelheid verzamelde nektar en stuifmeel gestaag af en bouwen de bijen hun eiwit-vetlichaam op waardoor minder voedsterpap wordt geproduceerd.

Dit proces vormt een schakel met een toenevend kannibalisme ondanks dat er in dit jaargetijde relatief meer voedsterbijen zijn t.o.v. de hoeveelheid broed dan in de zomermaanden. Het is nog niet bekend of de bijen larven midden uit het broednest eten omdat ze zwak zijn of bij toeval, omdat deze larven het best bereikbare eiwitvoedsel vormen. Wellicht spelen beide factoren een rol.

BEREN

Ondanks het aanbrengen van schrikdraad rond

de bijenstanden om zwarte beren af te schrikken is de schade die Canadese imkers van deze vrijbuiters ondervinden aanzienlijk. Alleen al in de staat Alberta bedroeg de schade in 1976 \$ 200.000. Het is de beren hoofdzakelijk te doen om het broed dat ze als een lekkernij verorberen.

Om aan deze kwalijke berenlust enigszins paal en perk te stellen is men op het idee gekomen raten met honing en broed als lokaas buiten de afrastering van de bijenstand te plaatsen, dus een soort tafeltje dek je – beertje strek je. De raten met het lekkers waren echter behandeld met een braakopwekkend middel en alle hoop was er op gevestigd dat de beren na de maaltijd alle zin in bijenbroed zouden verliezen. Het pakte echter anders uit.

Weliswaar werden de beren door het gemakkelijk voedsel aanbod buiten de bijenstand aanvankelijk weerhouden om de afrastering te doorbreken – de eerste honger was gestild – maar het had wel tot gevolg dat ze vaker terugkeerden.

Bij een herhaald bezoek aten ze minder lokaas en het uiteindelijk resultaat gaf te zien dat de beren het lokaas leerden vermijden en gerichte akties bleven ondernemen op de bijenkasten met hun verleidelijke inhoud.

J. A. Zoet

University of California
Gleanings 3/79.

- Propolis
- Pollen
- Gelée Royale
- Natuurlijke vitaminen
- Mineralen
- Enzymen
- Lecithine
- Linogistine
- Alle reform artikelen
- Met honing geroosterde muessli
- Natuurlijke cosmetica

Verkoopkantoor LINOgistine produkten,
Langsom 20, Amsterdam Sloten
tel. 020 - 158439 en 159510

Weenum is maar een klein dorpje, nauwelijks bekend, doch hoe klein ook, het telt al sinds jaar en dag rond de tien imkers en ze weten zich "deksels" goed te handhaven, aldus de secretaris van dat correspondentschap.

Het dorpje ligt weliswaar onder de rook van een grote Veluwe afdeling, doch ze laten zich beïnvloeden niet aneërens.

Het oudste lid is Jan van 't Hek; feitelijk heet hij anders, doch als "biejeboer Jan van 't Hek" is hij alom bekend.

Voor zijn huis met de rood-groene luiken staat al jarenlang "honing te koop". Eigenlijk is dat niet nodig, want hij heeft doorgaans meer klanten dan honing; het is dan ook meer een aanduiding dat Jan van 't Hek daar woont.

Het zal niet lang meer duren alvorens Jan tien kruisjes achter de rug heeft, doch dat is geen verdienste, zoals hij zegt.

Hij is nog altijd "karngezond" en behandelt "hoogst eiges" zijn korfvolken. Zijn stal mag er zijn, niets op aan te merken; keurige in goeder staat verkerende korven, staande op scherp zand ("dan hij je oak gien last van de muze"), kortom een imker van allure.

Er is echter wel een belangrijke zaak gaande, Jan was een dezer dagen 80 jaar lid van de Vereniging en dat "most toch wel effe gevierd worden. Hij zou aanspraak kunnen maken op de zgn. Verenigingsspeld, die na een 25-jarig lidmaatschap wordt uitgereikt, doch voor 80 jaren hadden ze niets te bieden, overigens wat had je aan al die poespas.

Hoe het ook zij, die 80 jaren "mosten goed gevierd worde"; feitelijk was hij nog langer imker, want voordien liep hij al met z'n "vaor" mee, zeker wel 90 jaar zat hij in de "bieje".

Niet ver van zijn huis, juist aan de bosrand, stond het "Boshuus", een klein kroegje, waar hij als vaste klant regelmatig zijn "brandewientje mit suker" pakte.

Dat was natuurlijk de plek waar de Weenumse imkerij het heuglijk feit zou herdenken.

Uitnodigingen werden niet verstuurd, dat doet men in Weenum niet, daar had je "ummers de secretaris van de bieje veur". Hoogst persoonlijk kwam deze mij verzoeken de bewuste avond naar het "Boshuus" te komen om met de Weenumse imkerij op onze Jan een borreltje te drinken. Dat zijn zo van die gebeurtenissen waar je niet omheen kunt, te meer als er zo'n bekend figuur, een "merakel gezellig mins as ie op z'n proatstoal zit" jubileert.

"Maar" . . . , zei de secretaris, "ik most er wel

op rekenen, dat er wat gezegd most worde".

Het werd een avond om niet gauw te vergeten. De krasse baas van ver in de 90, die de ene na de andere anecdote wist te verhalen, veel lachen en een stevige borrel en voor je het wist zat je al in de volgende dag.

Tijdens die avond, die men zonder gevoel voor de streektaal moeilijk zou kunnen volgen, liet de ouwe Jan zijn blik over het verleden gaan en uitte ook nog de nodige kritiek op het heden. Met een zekere weemoed vertelde hij van het verdwijnen van de "grutjes" (boekweit) waar de "bieje vrogger zo machtig op haalden". Maar helaas, de tijd van het gruttemeel is voorbij. Het zelfde geldt voor de Blauwbloem (Korenbloemen) die ze volledig uitgegroeid hebben. Ook de Hondspollen (Paardebloemen) weten ze uit de weilanden te weren. In plaats van die mooie goudgele velden in het voorjaar nu slechts groen gras waar "veur de bieje niks te haole valt", aldus Jan.

En met de hei is het al even beroerd; de schapen zijn verdwenen, de boeren maaien geen "hiet" meer en wat er is overgebleven, vreten de heidewurmen (heidahaantje) kaal.

Met de gezondheid van de "bieje" is het ook al niet best gesteld; in Limburg zieke bijen en tegenwoordig ook al in het Noorden, waar moet dat naar toe.

En dan nog al die "vremde rasse", die ze binnenhalen, niks gedaan, dat moet wel fout gaan. „Vroeger had ik van die mooie zwartglanzende bieje, doch as ik nou mien korven omkeer zie je allemaol bieje mit gele ringe um d'r achterlief."

Daar in Wageningen "mosten ze d'r es iets an doen!" Dat zou beter zijn dan al dat "gedoe mit dat onderwies en die honingkeurmeesters"; wat "motje mit die luu, binnenkort zin d'r gien bieje meer en dan valt 'r niks meer te keure en te onderwiese". En dan nog die geleerde bijeenkomsten, daar koop je "ummers niks veur".

Op mijn vraag of hij dit jaar nog wat honing geoogst had antwoordde hij "zelden zoveel as dit jaar" en ik heb nog meer opzetters gemaakt dan andere jaren, want de "suker was bar goedkoop", en de honing bracht meer geld op dan ooit te voren. Op de "mart in Ugchelen maakte ik meer dan vief gulden veur de gewone en negeneneenhalf veur de heide honing".

Aan het eind van de avond, beter gezegd in de kleine uurtjes zei Jan ten afscheid: " 't Was een machtig spul jonges!" en zonder medaie maar als een gelukkig mens werd Jan door zijn imkerkameraden naar huus gebracht.

J.v.d.V.

BOEKBESPREKING

„DE BONTE BERM, de rijke flora en fauna langs onze wegen” door prof. dr. P. Zonderwijk.

Uitgave Zomer & Keuning te Ede. Prijs f 34,90. Formaat 24 x 20, 160 pagina's, ruim 250 gekleurde foto's van bloemen en insecten.

De auteur voert ons langs de vaderlandse berm-begroeiing, waarbij hij in april begint met het stralende lentebloempje, het Klein hoefblad en voortgaat tot we nog een enkele vuurrode Hemelsleutel ontwaren, die als een avondzon in de herfst afscheid neemt van de zomer.

Een zeer grote keur van bloemen wordt getoond en beschreven, in vele gevallen vergezeld van hun vaste vrienden: bij, hommelt of vlinder. In dit verband mogen we opmerken dat Dr. Zonderwijk een fotograaf is Zonder-weerga!

Welke imker is niet verrukt bij het zien van zoveel populaire drachtplanten, w.o. een zeer groot aantal die een wezenlijke bijdrage leveren tot de instandhouding van onze immen. Om er maar een paar te noemen: Paardebloem, Gaspeldoorn, Brem, Fluitekruis, Herik, Distelsoorten, Herfstleeuwetand, Toorts, Bereklauw enz. enz.

Als bijhouder zouden we dit fraaie werk kunnen aanmerken als een drachtplantenboek van planten, die niet direct rond onze woning voorkomen, een nadere kennismaking waardig. Hoewel we als imker vele van die planten wel herkennen is het dikwijls een probleem om de juiste naam er bij te plaatsen, een euvel waar velen van ons aan mank gaan. Voor dit doel vormt het boek een pracht hulpmiddel.

De auteur ontving niet ten onrechte een eredoctoraat in de „onkruidkunde”. Was hij aanvankelijk niet de fantast, die het waagde de strijd aan te binden tegen de bermverguizing, de bermen, die nog maar enkele jaren geleden alom in den lande werden kapotgespoten, vergrast en ontsierd. Wat niemand durfde te veronderstellen was dat hij als winnaar uit de strijd te voorschijn zou komen.

We mogen Dr. Zonderwijk dan ook wel gelukwensen met zijn succes en bovendien met de klare en prettige taal, waarmee hij ons door die schone wereld van onkruiden weet te leiden, overigens wat is onkruid eigenlijk?

Dank zij dit fraai geïllustreerde boek geniet ik weer intensiever van de schone wegbermen als ik over 's Heeren wegen voortraas.

Zoals de „bloemkes bij de bijkes” behoren, zo hoort dit werk thuis tussen onze bijenboeken.

J.J.S.

VRIENDEN VAN AMBROSIUSHOEVE

Velen van u kennen reeds de door ons uitgegeven gelegenheidskaart. Wij brachten die tegen eind vorig jaar, te laat voor velen om toen in de december-maand nog gebruikt te kunnen worden.

Desondanks bleek de vraag zo groot dat nu reeds ongeveer de helft van de totale oplage verkocht is.

Deze kaart kunt u gebruiken bij diverse gelegenheden: felicitaties bij geboorte, verjaardagen, bruiloften, jubilea, kerst- en nieuwsjaarswensen, om zelf menu's te schrijven voor bijvoorbeeld een kerstdiner enz.

De kaarten zijn verpakt per 10 stuks, inclusief de erbij behorende enveloppen. De **prijs per set bedraagt f 7,50** welk bedrag, of veelvoud hiervan indien u meerdere sets wenst, u kunt over-

maken op één van onderstaande rekeningen. Na ontvangst van het bedrag worden de kaarten dan franco aan u opgestuurd.

Onze leden en donateurs en uiteraard iedereen die zich als zodanig aan wil melden verzoeken wij om de contributie c.q. donatie voor het nieuwe jaar over te maken op een van onze rekeningen. De contributie bedraagt f 20,— en de donatie minimaal f 10,— per jaar.

Sinds de oprichting nu 4 jaar geleden is de contributie niet verhoogd. Voor degenen die toen vonden dat het bedrag te hoog werd gesteld moeten er dan nu geen belemmeringen zijn om zich als lid aan te melden.

Wij rekenen erop dat ook u lezer de daad bij het woord voegt en één van de volgende rekeningen zult gebruiken:

rek.nr. 14.53.12.216 bij de RABO-bank te Rijssbergen of postrek.nr. 39.49.772 beiden t.n.v. penn.m. Vrienden van Ambrosiushoeve Breda-seweg 29 Rijssbergen.

De secretaris.

Onderwijs- Voorlichting en Demonstratie

INSTRUCTIEDAG ASP-HONINGKEURMEESTERS

Mogen wij de aspirant-honingkeurmeesters nog even herinneren aan de Instructiedag op zaterdag 3 november in het Bijenhuis te Wageningen. Deze dag zal vooral gewijd zijn aan praktisch werken en wij verzoeken u dan ook om eigen flacons honing voor de keuring mee te brengen. Aanvang cursusdag: 's morgens 10 uur tot 's middags omstreeks 4 uur. Een nadere uitnodiging wordt niet verzonden. Vergeet u ook niet uw stage-lijstje mee te brengen?

TWEEDE ONDERWIJSDAG OP 27 OKT. A.S.

Op bovengenoemde datum zal in het Bijenhuis te Wageningen onze 2e Onderwijsdag worden gehouden. Allen, die betrokken zijn bij het Bijenteeltonderwijs hebben het programma kunnen lezen in het laatste nummer van het Contactorgaan voor Bijenteeltleraren. Deze dag staat in het teken van de organisatie en de opzet van onze bijenteeltcursussen, speciale cursussen, strovlechtcurussen e.d. Als zodanig ook belangrijk voor de afdelingsbesturen om deze dag mee te maken. U krijgt vele nuttige tips en ideeën voor dit werk. De kosten voor deze dag zijn f 10,— per persoon (koffie, thee en broodjes inbegrepen.) Wilt u komen als afdelingsbestuursleden meldt u dit dan even aan het Bijenhuis, t.a.v. afdeling Onderwijs.

SYMPOSIUM OVER SELECTIE EN KONINGNETEELT

Zoals u al in de Imkersagenda heeft kunnen lezen zal dit Symposium plaatsvinden op zaterdag 24 november a.s. in de aula van de Landbouwhogeschool te Wageningen. Het programma is nu zo goed als rond. In het novembernummer wordt dit afgedrukt; hierin kunt u ook lezen hoe u zich kunt opgeven voor deelname aan dit Symposium. C.P.

AANVANG NIEUWE CURSUSSEN

AFD. UTRECHT: Aanvang cursus Bijenteelt Gevorderden op 19 januari 1980. Cursus Bijenteelt voor beginners op 18 januari 1980. Aanmelding bij Mevr. Rive, tel. 03407 - 2131 (na 19 uur).

AFD. BUNNIK-HOUTEN: Cursus Bijenteelt voor gevorderden, 1e les op 25 oktober a.s. Centrum v. Tuinbouwonderwijs te Utrecht. Cursus Bijenteelt voor beginners in Utrecht, aanvang 2 januari 1980. Aanvang in januari 1980 te Utrecht van een Speciale cursus HONING, (8 lessen); een cursus Teelt van Klein Fruit en cursussen Strovlechten in Utrecht, Nieuwegein, De Bilt en Bunnik. Aanmelding voor al deze cursussen bij dhr. C. Pater. Izn, Achterdijk 22, Bunnik, tel. 03405 - 1305 (lieft schriftelijk).

AFD. LEIDEN e.o.: In mei 1980 aanvang cursussen Bijenteelt voor beginners en voor gevorderden. Opgave bij dhr. P. F. Reddingius, Rederijksplein 17 te Noordwijk.

Willen de afdelingsbesturen en/of leerkrachten nieuwe cursussen tijdig aan ons doorgeven voor opname in deze rubriek? C.P.

AFDELINGSNIEUWS

AFDELING ALMEN-HARFSEN E.A.

Op 8 november a.s. zal de nieuwe film "DE BIJ HOORT ERBIJ" vertoond worden in de Rijks Middelbare Landbouwschool, Wilhelminalaan 1 te Zutphen. De heer Maillie zal een inleiding houden welke is getiteld „DE IMKERIJ VROEGER EN NU". Deze instructieavond begint om 20.00 uur en is georganiseerd door de volgende afdelingen Almen-Harfsen, Deventer-Colmschate, Eefde-Warnsveld, Gorsel en Laren (Gld).

STICHTSE HONINGKEURING

Op zaterdag 17 november a.s. organiseren wij voor 218 De Bijenteelt

de groep Utrecht DE STICHTSE HONINGKEURING. Deze keuring vindt plaats in het gemeenschapshuis „De Borgh", Overhees te Soesterveen (bij de kinderboerderij). De regels voor de keuring vindt U in „Het Groentje" van juli/aug. 1979 blz. 158. Komt met zoveel mogelijk soorten honing, wasbodems en werkstukken naar de keuring. Wanneer U nu met de voorbereidingen begint heeft U de beste kans om in oktober en november a.s. een kwaliteits-product te kunnen aanvoeren. Het volledige programma voor deze dag zal worden opgenomen in het novembernummer van het Groentje.

Bestuur afdeling Soest e.o.

Voor de derde achtereenvolgende maal is in de Bussumse Bijentuin een markt gehouden. Evenals voorgaande jaren kan weer gesproken worden van een geslaagd evenement. Niet alleen voor handelaren en honingverkopers, maar vooral voor de imkerij zelf. De Bussumse markt blijkt in zeker opzicht uniek te zijn. Dat komt enerzijds door het fraaie terrein met behuizing waar de afdeling over beschikt, anderzijds omdat vooral geïnteresseerde konsumenten de markt bezoeken. Naar schatting waren het er dit jaar ongeveer 3000, die niet alleen voor een potje honing of een kaars kwamen, maar vooral veel wilden weten over het bijenhouden.

De observatiekasten stonden daarom in de volle belangstelling en uiteraard ook de informatiestand met folder- en fotomateriaal. Daar werd niet alleen veel verteld over de bijen, maar waren ook onder een mikroskoop pollen te zien. Voorts ging de refraktometer van oog tot oog, terwijl de dia-tentoonstelling met uitleg zestien keer een volle zaal trok. Samengevat kan dus worden gesproken van een groot succes, hetgeen ook bleek uit de reacties. Zo vertelde een oude imker, dat hij alle markten in Nederland kent, maar dat de Bussumse zeker de gezelligste is. Dat is ook zo.

IN MEMORIAM

Op 28 juli 1979 is op 76-jarige leeftijd zeer plotseling overleden de heer

JAN HEMMINK

meer dan 50 jaren was hij lid van onze vereniging. Hij heeft verschillende functies in ons bestuur vervuld en was drager van het eregoud.

Wij wensen zijn vrouw en kinderen veel sterkte en kracht toe dit zware verlies te dragen.

Bestuur en leden
afd. Almelo.

Op 13 augustus 1979 overleed op 74-jarige leeftijd onze zeer gewaardeerde oud-voorzitter de heer

C. van den Brink

Hij heeft vele jaren het voorzitterschap van onze afdeling bekleed. Met hem is een kundig imker heen gegaan die velen enthousiast heeft gemaakt voor de bijenteelt. Ons medeleven gaat uit naar zijn kinderen die wij alle sterkte toewensen met dit grote verlies.

Bestuur en leden
afd. Baarn.

Met leedwezen geven wij kennis van het overlijden van onze mede-imker en penningmeester de heer

H. SCHIPPER

Hij bereikte de leeftijd van 60 jaar.

Bestuur en leden
afd. Vriezenveen e.o.

LAATSTE NIEUWS

ZIJN LAATSTE GANG

Vele imkers waren vrijdagmiddag 21 september aanwezig op het crematorium Moscowa bij Arnhem om afscheid te nemen van de heer H. G. Maagendans. In de aula werden woorden van medeleven en dank gesproken door onze Algemeen Voorzitter de heer J. J. Speelziek, mede namens de afd. Bijenteelt van het Landbouwschap, de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij en de Stichting Proefbijenstand Ambrosius. De heer C. Pater sprak als vriend, bestuurder en de medewerkers op het Bijenhuis. De heer J. J. Pettinga voerde het woord namens het Ministerie van Landbouw en Visserij. Een zoon van de heer Maagendans dankte voor de betoonde belangstelling, de gesproken woorden en het medeleven.

TERUG UIT ATHENE

Zoals u weet werd in Athene van 14 t.e.m. 21 september j.l. het Internationale Apimondia Congres gehouden. Onze Ere-voorzitter Mr. L. J. Ridder van Rappard was daar natuurlijk ook aanwezig met zijn echtgenote, en naar hij ons mededeelde heeft hij het uitstekend naar zijn zin gehad. Op deze foto kunt u zien dat hij daar in zijn kwaliteit van Erevoorzitter van Apimondia het woord heeft gevoerd. In het novembernummer van ons Groentje zult u meer over dit Congres kunnen lezen.

LEG NU DE LAATSTE HAND AAN HET INWINTEREN.

Zorg dat Uw volken voorzien zijn van deugdelijke dekplanken. b.v.:

Dekplank/uitlaatbord	à f 15,75	Dekplaat (nieuw) laat condens door	
Dekplank zonder uitlaat	à f 12,50	en wordt niet vastgekit	à f 9,50

Repareer nu Uw kasten en kastonderdelen en geef ze een fris kleurtje met Tencotop of Tencorex (verfsoorten die gegarandeerd niet giftig zijn voor bijen)

Tencotop in 12 kleuren per kg.	f 10,25	Tencorex in 2 kleuren per ltr.	f 11,50
--------------------------------	---------	--------------------------------	---------

In de winterperiode verschimmelt nog altijd aanmerkelijk meer oude raat in Uw bijenstal dan in Uw bijenvolken.

Verzamel daarom nu Uw oude raat, zegelwas en kunstraatresten en lever het bij ons in. (Wij betalen daar nog goed voor ook.)

Voorkom wasmot in Uw uitgebouwde ramen. Berg ze op in Uw ratenkast of volgens de schoorsteenmethode. Paradichloorbenzol is hierbij onmisbaar en veilig.

Per flacon f 2,75 en per grote bus f 4,—.

BIJENHUIS - WAGENINGEN

GEOPEND iedere werkdag van 8.00 — 12.00 uur en van 13.30 — 17.30 uur.
's-Zaterdags van 9.00 — 12.30 uur.

GRINTWEG 273. Postcode 6704 AP

Telefoon 08370 - 1 28 63

Geld is vaak niet het enige probleem.

Wij helpen.

Geld werpt vragen op.
Vragen over sparen, lenen, beleggen,
hypotheeken...

De ABN is ervoor om die vragen
te beantwoorden. Om u te adviseren.
Over geld net zo goed als over
verzekeringen en vakanties. Vragen
staat vrij bij de ABN. Komt u daarom
eens praten.

ABN Bank